

Amsterdam bestaat uit zo'n 750.000 Amsterdammers, van wie de helft allochtoon, die zijn onderverdeeld in 180 nationaliteiten. Voor de één is het moeilijker in de grote stad te overleven dan voor de ander. Vandaag in het Parool een drieluik over overlevers. (Ook op de pagina's 22 en 29.)
Kernboodschap: niet opgeven.

'Deze stad heeft een onzichtbare charme, is als een pure magneet.'

tekst MARIANNE LAMERS
foto JAN-DIRK VAN DER BURG

Sava Maglov

Door een billboard belandde de Servische Sava Maglov (39) negen jaar geleden in Amsterdam. Het land van zijn jeugd en de oorlog liet hij achter zich, om hier in de illegaliteit en in een rolstoel te belanden. Toch vond hij in Amsterdam zijn basis.

'Net voor het millennium besloot ik mijn land te verlaten. Het was 26 december, mijn verjaardag en ik kon mezelf geen beter cadeau wensen. Ik was een vreemdeling geworden in eigen land. Het Joegoslavië van voor de oorlog bestond niet meer en als Serviër uit Kroatië was ik nergens meer welkom. Niet bij mijn baas, de Servische krant waar ik zeven jaar lang had gewerkt en waar ik om 'technische redenen' ontslagen werd. Niet in de acht verschillende steden waar ik geprobeerd had een leven op te bouwen. Niet bij de vrouw met wie ik jarenlang had samengewoond. Die relatie had ik beëindigd. Mijn familie, die ik niet alleen had willen laten tijdens de oorlog, kon het nu alleen af.

Ik zou naar Madrid gaan. Een elektronisch billboard op het station in München deed me anders besluiten. 'Welkom in Amsterdam' zei de tekst. Ik nam het op als een uitnodiging en pakte de eerstvolgende trein naar Amsterdam. Ik vierde er

oud en nieuw en meldde me een week later bij het aanmeldcentrum in Zevenaar. Het was er erger dan een gevangenis. Vijfhonderd mensen in één ruimte, onzeker, getraumatiseerd. Overal kinderen, mensen die door elkaar heen rennen. Alle nationaliteiten bij elkaar, mensen uit oorlogsgebieden die naast hun vijand moesten zitten. Iedereen was bang van iedereen.

In Elst was het nog erger. Daar werden mannen en vrouwen gescheiden, echtparen en gezinnen uit elkaar gehaald. Daar moest je zelfs om toestemming vragen als je naar het toilet wilde. Voor je eten moest je in lange rijen gaan staan, ieder met een dienblad. Toen zat ik nog niet in een rolstoel, liep ik alleen nog maar op krukken. Toen ik vroeg aan een bewaker hoe ik mijn eten moest dragen, stak hij geen poot uit.

Ik liep al op krukken sinds mijn 21ste, maar moest er eigenlijk al aan toen ik veertien was. Bij een routine check in Zagreb raakten de doktoren een zenuw waardoor mijn linkerbeen het nog maar voor twintig procent deed. Ik was verpletterd door dit nieuws, maar was jong en trots. Ik liep gewoon door. De pijn was er wel, maar deed me niks. Toen bij een ziekenhuiscontrole twee jaar

later weer 'een foutje' werd gemaakt, werd het hinken nog erger. Ik was zestien en liep als een eend. Mijn wereld was gebroken. Ik weet nog dat ik in het ziekenhuisbed huilde als een waterval.

Ik weigerde met krukken te lopen totdat ik een paar jaar later, net voor het uitbreken van de oorlog, op een zee egel ging staan. Toen het ging ontsteken vond ik het - stoere jongen als ik was - niet nodig me te laten behandelen. Totdat een dokter er drie maanden later toevallig naar keek, zich doodschrok en me naar het ziekenhuis stuurde. De volgende ochtend stonden de hoofdzuster en de arts aan mijn bed. Ik had gangreen. Mijn voet moest eraf. Dat was de eerste keer dat ik flipte. Ik vloog overeind, greep de hoofdzuster bij haar witte jas en zei: 'Als jij mijn voet erafhakt, hak ik je nek eraf.' 'En die van jou ook,' beet ik de dokter toe die achter haar stond.

Ze bleven van mijn voet af, ze maakten hem schoon en hij herstelde langzaam. Maar zonder krukken kon ik niet meer. De laatste slag volgde toen ik al in Amsterdam woonde. Het was winter en ik maakte een boottochtje met vrienden. Om warm te blijven, ben ik op de motor gaan zitten. Thuis ontdekte ik

dat mijn billen vol blaren zaten. 'Een gevoelige huid' noemde de dokter het die ik het liet zien. Hij gaf me een of ander zalfje mee naar huis. Daar ben ik nog steeds zo boos over. De situatie werd alleen maar erger en ging vreselijk ontsteken. Ik ging terug, maar toen was het al te laat. Omdat ik illegaal was, moest ik anderhalf jaar wachten op een operatie.

Na een negatieve uitslag van de IND ging ik terug naar Amsterdam en leerde langzaam mijn weg kennen. Dat ik in de kraakwereld terecht kwam, was niet zo vreemd. Ik was als kleine jongen al een vagebond, een rebel, had last van het Che Guevarasyndroom. Ik sprokkelde op straat mijn eten en kleren bij elkaar. Af en toe stuurde mijn broer me geld. Hij woonde de laatste zestien jaar in Amerika, in Dallas. We belden veel. Zeker in het begin. Dat ging een jaar goed, tot zijn vrouw, ook een Servische, zich ermee ging bemoeien. Zij mocht mij niet, ik haar niet. Zij zette mijn broer tegen mij op.

Op een keer had ik mijn broer aan de lijn en zei hij tegen me: ik geloof je niet meer. Toen heb ik gezegd dat hij niet meer hoefde te bellen. Ik zou hem wel bellen. Dat heb ik nooit meer gedaan. Toen ik

twee jaar geleden hoorde dat hij ongeneeslijk ziek was, was het al te laat. Ik heb hem nooit meer gesproken.

Een jaar geleden bleek ik onder het generaal pardon te vallen. Ik was zielsblij. Acht jaar lang had ik niks: geen verzekering, geen werk, geen legale verblijfplaats. Daardoor kon ik ook eindelijk weer terug naar mijn land. Dat was een maand geleden. Ik woonde de begrafenis bij van mijn vader. Ook heb ik eindelijk bloemen kunnen leggen op het graf van de vrouw met wie ik samenwoonde. Ze stierf aan een beroerte toen ik een halfjaar in Amsterdam woonde. Dat was een schok. Net zoals de dood van mijn broer en mijn vader. Alsof je tegen een muur wordt gesmeten.

Nu ik legaal ben en sinds twee maanden eindelijk een eigen huis heb, is er ruimte om na te denken over mijn dromen. Ik hoop meer te gaan schrijven zoals ik voor de Z krant soms doe. Misschien breng ik nog een keer een boek uit. Nu kan het en juist hier, in Amsterdam. Ik ben nog nooit een stad tegengekomen met zoveel mogelijkheden, zoveel passie, zoveel spanning. Deze stad heeft een onzichtbare charme, is als een pure magneet. Hier heb ik eindelijk mijn basis gevonden."